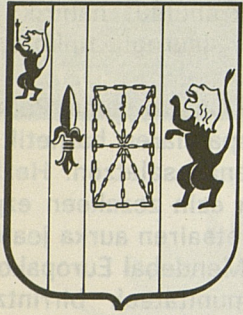

HEMENTXE BENOIA

ipar aldea

Ipar Euskal Herria eta Frantziako bozkak

Euskaldun orok* dakiena da, Ipar Euskal Herriko jendeak aspaldidanik, bozkatzeko* tenorea* etorri zaion aldi oro, eskuindarren alde eman duela bere baia. Egia hori ederki argitaratu digu J. L. Davant-ek, ZABAL agerkariaren bigarren zenbakian, gai horretaz idatzi zuen artikulua luzean.

Azken urte hauetan, ordea, iparraldeko jende bozkatzalearen kolorea aldatzen ari da. Hona zifrak lekuko*: Maiatzaren 5ean, lehen itzulian, Mitterrandek 45.248 boz ukan ditu. Chaban Delmasek, berriz, 43.026, eta Valéry Giscard d'Estaingek 39.315.

Egia erran,* oraino eskuina nagusitzen zaio ezkerari, Chaban eta Giscardek bien artean 82.341 boz biltzen dituztenez gero. Baina, orain arteino behin ere gertatu ez den bezala, ezkerria ari da azkartzen* Ipar Euskal Herrian.

Aipatzekoa ere da, denbora berean, ezkerriaren muturrak bildu duen boz andana:* Laguiller-ek 2.901, eta Krivine-k 397. Biez bat eginez, 3.298 boz! Ez baita gutiestekoa!*

Frantziako lehendakariaren bozkek, lehen itzulian —bigarrenaz hurren zenbakian mintzatuko gara—, ederki agertu dute, Ipar Euskal Herriko jendea, 3tarik bat, eskuindarrez ase delako eta politikabide berri bat nahi duela.

Bostehun kantari Lekorneko elizan

Maiatzaren 5ean, igande egunez, bostehun bat kantarik ezinago elizkizun ederra eman digute Lekorneko elizan, «Kanta Jaunari» eliz sailaren bururapen* bezala. Orotara, hemezortzi bat herritako kantari taldeak elkarretaratutako ziren, Diosesiko eliz artzain edo apezpikuaren inguruan.

Arratsaldean, kantari talde horiek berok parte hartu dute zeingehiagoka batean, Hazparneko «Berria» trinketean.

Urte guztiez egiten da eliz kantarien egun hori. Eta aldi oro* arrakasta* on bat ukaten* du. Sail ederra, urte guztiez berritzea eta zabaltzea merezi duena.

«Gazteak eta Izadia» deitu batasunaren mendiko ibilaldia

Maiatzaren 12an, igande egunez, «Jeunes et Nature» deitu* erdal batasunak* muntaturik, Xuberoako mendietara ibilaldi bat egin da. Mendigoizaleak goizean goizik hiru herritarik abiatu dira, Arballako oihanetxearen* aitzinean* eguerdiko elkarretartzeko. Eta, arratsaldekarri,* kantaldi pollit bat emana izan da.

Aipatu dugun batasun honek, natura edo izadiaren zaintzaleak biltzen ditu bere baitan; eta, behin baino gehiagotan, lekuko dirudunek, herriko boteredunen* laguntzarekin, doi* bat nonnahi egiten dituzten bideen eta oihanetan muntatzen

ari dituzten bakantza herrixken kontra altxatu da. Euskal mendien ederra begiratu* nahi du, guztientzat izan daitezen ibil leku atsegingarri eta pausaleku laketa,* eta ez daitezen bakarrik hirietako eta lekuko jende aberatsen gozaleku huts bilaka.*

Frantzia eta Espainiako esperantisten biltzarrea Biarritzen

Frantzia eta Espainiako esperantozaleak Biarritzen bildu dira maiatzeko lehen astean, urteko biltzarrearen egiteko. Baita ziren orotara laurogei bat pertsona. Han erran zenez, ba omen dira munduan zehar bost milioi esperantodun.

Esperanto mintzaira berria herrien arteko hizkuntza bakar izateko esperantzarekin sortua izan zen 1905.ean, eta horren sortzaileek latina eta grekoa % 75ez baliatu* zuten, ingelesa eta alemana % 20z eta eslaboa % 5ez.

Ikas erraxa den mintzaira omen da, eta zenbait ikastetxetan irakatsia da.

Heldu* den uztailaren* 27tik hasirik agorriaren* 3a arte, Hamburgo hirian egin izanen da, urte guztiez egiten den munduko biltzarre nagusia. Eta aldi oro lau mila biltzarkide inguru elkarretaratzen omen dira karia* horretara.

Nafar odola pizten ari Biarnoan?

Aspaldi honetan ba genekien, Okzitania, Katalunia, Bretainia, Korsika eta Euskal Herria bezala, Biarnoan* ere herri kontzientzia sortzen ari zela azken urteotan. Ez genekien, ordea, herri kontzientzia hori, bakarrik Okzitaniari buruz itzultzeko ordea, Nafarroari ere atxikia* zela. Biarnesak okzitaniak izatea, gauza normala zitzaigun, hain baitira biarnesak eta okzitanoak elkarren ahaide. Eta nafartar haize horrek lehenik harritu egin gaitu.

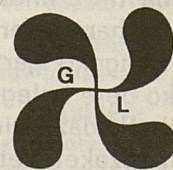
Baina, doi* bat gogoetatu ondoren, oroitu egin gara, Nafarroako Erresumaren* denboran Biarno nafartar zela lurraldez. Beraz, ez da batere harritzeko gauza, egun* biarnes abertzaleetan zenbait baldin guti edo aski nafartar agertzen bada. Alabaina,* egun ere oraino, Paueko Diputazioaren edo kontseilu jeneralaren harmarria («Parlement de Navarre» deitzen dena oraino) Nafarroako kateak berak dira!

Bestalde, oroitu behar dugu, Xuberoako Legea edo Forua biarnesez idatzia izan dela, eta biarnotarrak zuhaitz baten az-

GALERIA DEL LIBRO

José Angel de Zaballa

Liburudenda
Euskal liburuak

EUSKAL LIBURU AZOKA

EUSKARAZ EGITEN DA

Ercilla, 35 - Tel. 43 83 99 - B I L B O - 1 1

pira biltzen zirela, bizkaitarrak Gernikako haritzaren azpira bezalaxe! Gehiago dena oraino, Biarnoko eta Nafarroako foruak kasik berdin berdinak dira! Biarnoak, beraz, ez du, egun oraino, nafar ezagugarri eskasik! Ba du aski, baldin Nafarroari loturik bizi nahi badu, bere interesek hala eskatuko dioten egunean!

Biarnes abertzaleen kasu hau doi* doi aipatu dugu hemen, zeren* eta jakin baitugu, biarnes abertzale multzo batek bere herritasuna eta Nafarroari dion atxikimendua ageri batean agertu dituela Siros herrian (eta geroztik «Siroso Ageria» deitzen da), Enbata oldeak,* duela hamar bat urte, «Itsasuko Agerian» egin zuen bezalaxe.

Biharko Ipar Euskal Herriaren itxura

Biharko Ipar Euskal Herriaren itxura moldatuko duen planteamendua edo planifikazioa, martxoaren 13an finkatua izan da Pariseko ministruren bilkura* batetan. Heldu* diren hamar urte hauetan plantatuko* diren obralan nagusienak oraingoz finkatuak dira, beraz; eta bistan da, gure eskualdearen hazkuntzean* konta* izanen direla. Ikus dezagun, bada, non zeri buruz ariko den, planteamendu berri horrek kudeatuko* duen hazkuntzea, 1985.a barne.

Lehenik, turismo hutsaren sailean. Eta bereizki aberatsen turismoarentzat. Ez dugu ahortzi behar, udatiarrei buruz egiten dela indarririk haundiena, orain arte bezala, gehiago ez bada. Turista horientzat egiten dira, beraz, udaportu multzo bat itsas hegian,* hala nola Angelun* (hau jadanik* hasia dute), Biarritzen, Urruñan eta Hendaian. Orotara,* bi mila hirurehun barkuren egonlekuak muntatuko dituzte. Udaportu horietaz bestalde, etxegintza leku batzuetan bereziki hurbildik kontrolatua izanen da, ez daitezten etxeak, bizitegiak eta hotelak nonnahi nolanahtxa. Azken hauk* leku hautatu batzuetan eraikiko dira, planaren arabera.* Hau denau, itsas aldearentzat.

Mendi aldearentzat, indar berezi bat egiten da, turisten edo udatiarren* etxetan, hoteletan eta bakantza herrixketan errezibitzeko. Orotara, hogeit eta hamalau mila ohe berri muntatuko dira Ipar Euskal Herrian.

Bizibidearen edo ekonomiaren sailean, bide nagusienak berri egiten dira. Hala nola, Baionatik eta Donibane Lohitzunetik Kanbo gaindi* Donibane Garazira eta Baigorriakoak zabaldu eta zolaberrituko dira.

Bestalde, Biarritzeko aireportua ez da beste norabait aldatuko. Haunditua izanen da, ordea, mugaz bestaldeko jendeak gero eta gehiago baliatuko* duela pentsatuz.

Industriaz ere oroitzen dira guti edo aski planteamendu horren egileak. Berek ere pentsatzen dute, lantegi berriak mugaz bestaldetik jinen* direla, han gaindizka baitira; baina lantegi garbiak izan daitezela. Hemen frantses administrazioak jokabide aldatze bat egin beharko luke, zeren* orain artean segurik* ez baitu mugimendu hori hainbat faboratu,* zenbait lekutan gibelerazi* ere egin baitu, zorigaitzez. Hala nola Donibane Lohitzunen, industrial eremuaren apailatzea* tratatuz, Gipuzkoa aldeko zazpi industrilari hona etortzeko prest zeudelarik.

Baionako itsasportuarentzat ere indar berezi bat egina izanen da, sARBIDEAREN hobetzeko, hogeit mila toneladako untzien errezibitzeko eta ondorioz mugaz bestaldeko itsasportuetako negozioaren soberakina Baionara etor dadin. Portuaren bazterretan, bestalde, industrial eremuak muntatuko dira, lantegi berri zenbait altxa dadin, portuaren abantailetan.*

Planteamendu horren arabera, iduri luke, beraz, gure ipar alde honek hazkunde sanoago baten bidean abiatu behar duela. Planteamendua egina da. Serioski obratua izanen denentz, hori geroak erranen.

Biarritzeko zapatagintzari adio

Duela hiru urte, Biarritzen ba ziren mila zapata langile inguru. Egun* ez da bat ere.

Biarritzeko azken zapata lantegia, joan den abenduan, ehun eta hirurogei langile lanik gabe utziz hetsi* da. Geroztik, eginik izan da bilkura* franko eta karrika* kurrída bat baino gehiago. Baina oro debaldetan,* zorigaitzez. Biarritzeko zapata lantegiak, zapatagintzarako bederen,* ez ditu berriz bere atea irekiko. Beste lan mota berri batetarako egin* balitza, gaitzerdi* litzateke. Baina hori geroak erranen.*

Anartean,* lantegi horretako langile ohiek* beste lan bat beharko dute bilatu. Andana* batek zorionez oraingoz lanbide berri bat hatzeman* ahal izan du. Baina gehienak oraino lanik gabe daude.

Duela zenbait aste, azken hauk* Baionako bilkuretzean bildu dira, beste lan baten ikasteko zer ahalbide* duten jakiteko. Ofizialeen Arteko Batasunak bere laguntza eskaini die. Hiru hilabetez ofizio berri bat guti edo aski ikasi ahalko dute, gutienez hilabetezari apalena edo «smiga» delakoa irabaziz. Ikasaldi hori apirilaren 16an hasia da. Agian* denek aurkituko bide dute ikasaldi horren ondotik beren irabazpidea.

«Sat» lantegian oraingoz 180 langile

Duela zenbait hilabete, Baionako eskualde* honetara lantegi berri bat heldu zitzaigun. Telekomunikabideentzat lan egiten zuena. Egun* erran behar dugu, Angeluko* lantegi zahar-berritu batetan lanean hasia dela serioski, eta oraingoz ba dituela ehun eta laurogei langile! Ez baita gutiestekoa!*

Lantegi garbia dugu. Laneko lekuak bulego* berri batzuz* bezain garbi eta argi ditu. Ez da hautsik ageri, ez eta hezetasunik* sendi*! Han egiten den lanak hala eskatzen baitu. Horrelako lantegiak behar genituzke geure eskualdean. Oroit gaitezen, gisa* bertsuko* lantegia ba duela Urketa herriak hiruzpalau urte honetan, eta den tenorean* ehun eta berrogei bat langile ba duela.

Angeluko lantegi berri hori, luza* gabe, Mugerreko industrial eremuan plantatuko zaigu. Eta, hiru urte barne, zazpi ehun enplegu edo lanbide berri eman beharrak dizkio gure eskualde honi. Eta, gauzak oraingo buruzagiek asmatu bezala joaten badira, bere langileria emendatuko* du, beste lantegi berri bat altxatuz.

Segur, ez da gutiestekoa, hainbeste lanketari* duen eskualde batentzat. Agian, horrek erakutsi* bideari beste industriale-txe zenbait lotuko bide zaio.

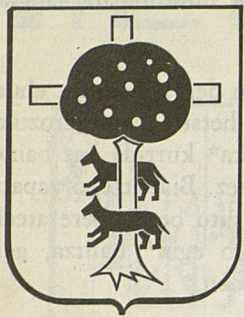
ELAIS ALAI
YURRE

DANTZATOKI GOXOA

Igandez ta jai egunez: 6 tatik 10.ra
Astegunez: 7. tatik 10.ra.

SOINU KOADROFONIKOA

KAPETEGI **AMA LUR** RESTAURANTA

bizkaia

500 lagun Xabier Peñaren omenaldian

Beste behin esan genuen bezala, apirilaren 28an, omenaldi bat eskaini zioten Xabier Peñari haren ikasle ohiek.*

Goizetik hasi zen jendea Arantzazura biltzen, bost autobus eta zernahi berebiletan.* Elizan, bere lehen meza eman zuen Xabierren ikasle izandako Iñaki Amezua apez berriak. Meza bitartean, Balendin Enbeitak bertso batzuk botatzen zituen. Enbeitarrak oso loturik daude Peñarekin, honen ikasle asko Muxikako baserrietara joan baitira gero, euskara praktikatzera.

Bazkarian 500 lagun inguru batu ziren. Hainbat telegrama irakurri ziren, Europako zenbait naziotako ikasleek bidaliak. Zilarrezko oroikailu* bat eman zitzaion, guztien sinadurekin.*

Xabierrek, oso hunkiturik,* hitz batzuk esan zituen, denei eskerrak emanez: berari egindako omenaldia beste irakasle askoren partaide bezala onhartzen zuela, Euskal Herrian hainbeste irakasle euskara irakasten eta ikastoletan lan miragarria egiten ari zirela eta. Beraz, omenaldia guztientzat eginga bezala onhartu zuen. Azkenik, eskari sutsu bat egin zien guztiei, egun hartako fruitua bezala: euskara gehiago maitatzea, euskararen alde bi-ziago burrukatzea.

Euskararen maitatze honetan eredu* dugu Xabier Peña, 25 urtetan, hutsik egin gabe, hainbat eta hainbat euskaldun berri sortu baititu Bilbo erdaldun honetan. Euskara, euskaldunek dirauten bitartean biziko da; eta euskaldunak egiten, nor Xabierren bete*?

ANAITASUNA ados* dator, omenaldi hori eskaini diotenekin; eta bizitza luzea opa dio Xabierri, euskararen aurreramendurako izanen baita eta Euskal Herriaren onerako.

San Pedro jaiak Deustuan

Ekainaren* azken astean izanen dira Deustuko San Pedro jaiak; eta aurten euskal kutsu bizi bat edukiko dute.

Garaiz elkartu dira deustuar gazteak, jaien programazioa egiteko. Aurten, Donostiako «Argia» dantza taldea ekarri nahi dute, San Pedro plazan saio bat gauzez egin dezan. Beste gauza berri asko ere izango da: kantari jaialdia, euskal gaietako buruzko berbaldiak, eta, bukatzeko, jendaurreko mahai biribila. Oraino ez dute erabaki, zeintzuk izanen diren kantariak; baina hitzaldietarako, hauk* izanen dira deituak: Iñaki Irigoien, Xabier Mendiguren, Imanol Berriatua eta Xabier Kintana.

Aurrerago emanen dugu berri zehatzagorik.

Orduña eta euskara

«Zeru goibel lainotsu hartan, ostarte* eder bat urratu zaigula esan daiteke». Hauxe esan du berrikitan* Larresoro idazleak ZERUKO ARGIAN gure hizkuntzaren egoe-raz.

Ba dirudi, ostarte horren argi izpiak Orduñara ere heldu direla.

Maiatzean ukan* ditugu geure hiriko jai nagusiak; eta euskara osorik galdua zedukán Orduñak, zuzendu nahi duke* oker hori. Hain zuzen,* aurtengo jaietako gauzarik nabarmenena zezen plazan gertatu zen, maiatzaren 5ean. Xeberri kantaria, Oihartzunak eta Oskorri kantari taldeak entzuteko, jendetza haundi bat bildu zen, tokia mukururaino* betetuz. Kantuen aurretik, erdal eta euskal azalpenak ematen ziren. Halako batetan, presentatzaileak barkatzeko eskatu zuen, erdaraz egin beharragatik; eta euskara hutsean egiteko eguna larter etorriko zelako esperantza handia zuela adierazi zuen. Jendeak biziki txalotu zuen. Jaia oso ederra izan zen, eta giroa ezin hobea: Orduñak hartu duen bide berriaren seinale.

Deustu, Erandio eta Lejoako gurasoei

Lejoako ikastola berrian ba dago tokirik, datorren ikastaroan ikastolara etorri nahi duten umeentzat. Eskariak oraintxe egin behar dira, ikastaroaren antolaketa egin ahal izateko.

«Preescolar» delakoa eta E.G.B. osoa emango dira; eta diru aldetik ez dago inorentzat oztoporik, nor bere egoera ekonomikoaren arabera* ordain baitezake.

Aurten bezala, ikastolako autobusak eramango ditu Deustu, Erandio eta Lejoako umeak; eta, segur aski,* datorren ikastarorako, gura dutenentzat, bazkaria ere bertan emanen da.

Izena emateko eta gainerako argibideentzat: Cooperativa Alzaga. Ondiz, 24. Lejona.

Albokarien txapelketa Euban

Entzute handikoa da Bizkar guztian, Eubako Pasiotar fraideek urtero eratzen duten Euskal Jaia.

Aurten, apirilaren 28an, Lehen Albokari Txapelketa antolatuta zuten. Jende asko, zahar eta gazte, leku askotatik etorria, bildu zen bertara.

Baina, hasteko orduan, arratsaldeko 5etan, hiru albokari bakarrik agertu ziren, lehiaketan* parte hartzeko: adinetako* bi, eta gazte bat. Euskal Herrian ez dago beste albokaririk ala*?

Zozketa* egin ostean,* Zeberioke Kepa Perez Urraza aritu* zen lehenik, Ibarruriko Joanita Gorroño pandero jotzaileak lagundurik. Gero Silbestre Elezkano «Txilibrin» agertu zen, Balbino Ojanguren pandero jotzailearekin. Eta, azkenik, Gaztelu Elexabeitiko Leon Bilbao, Maurizia Aldaiturriaga lagun zuelarik.

Epai mahaikoak hauek ziren: Mariano Barrenetxea, albokari eta txistulari, Euskal Herriko Folklorearen iker-tzaile amorratua; Nestor Goikoetxea gaztea, albokaria hau ere; eta Joan Mari Mendizabal, Euskal Herriko Txistulari Elkarteke idazkari eta euskal musika zaharraren ikertzaile.

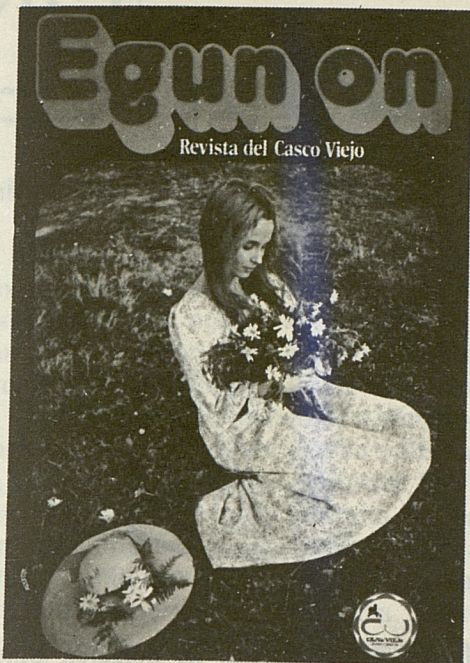
Haien erabakiz, Leon Bilbaok eta «Txilibrin»ek lehen tokia hainbanatu zuten, eta Kepa Perez Urraza bigarren geratu zen. Orain arte, beraz, hauk gertatu* dira Euskal Herriko hoberenak, gure alboka zaharraren historiarako.

«Egun On», Bilbo Zaharreko aldizkaria

Joan den hilabetean, «Egun On» aldizkaria ezagutzeko era* ukan genuen. Aldizkari hori Bilbo Zaharreko merkatariek ateratzen dute, beren publizitatea egiteko. Hartan, Bilboko merkatal hauzotegi inportante horren propaganda egiteaz gainera, literatur eta kultur sail batzuk* agertzen dira (Esteban Calle Iturrino eta Manuel Basas

jaunen mailako intelektual batzuek sinaturik*), eta haien artean horrialde bi euskaraz.

Oso ongi deritzogu, halafede, geure Bilbo Zaharreko dendarien ideia begiko* honi; baina ez ote da guttiegi, «Egun On» izena daraman aldizkari batetan, euskarari hain leku gutti eskaintzea?

Ba dirudi, Bilbo Zaharra euskararen existentziaz konaturatzen hasi dela; baina beldur gara, ez ote den oraindik bilinguismo egiazko batetik oso urrun. Maiatzaren lehen egunetan, kasu,* krabelinak ematen zituzten dohai-nik,* bakoitzak honelako esaera bina zeramalarik:* **Es una atención del Casco Viejo: Día de la Madre.** Hainbeste kostatzen ote zitzairen, erdarazkoaren parean **Bilbo Zaharraren eskaintza Amaren Egunean** ere jartzea? Buru gutti, nonbait.

Lauroko ikastolako korua txapeldun

Lauro, Bilbo inguruko hauzune bat dugu. Hango ikastolako koruak Lehen Saria irabazi du, Belgikako Meerpelt-en haur kantarien koruentzat egin den lehiaketan.*

Lehiaketa horretan 32 koruk kantatu dute, eta Begoña Cortina andereñoak zuzentzen duen abesbatzak, Lauroko ikasleez osatuak, arrakasta* haundia ukan du.

Lauroko ikastola Bizkaiko haundiña da, eta batez ere Bilboko ikasleez horniturik dago. Gure zorionik beroenak Laurokoei, bereziki sari horrekin euskal ikastolen izen ona goratzen lagundu dutelako.

Xabier Mendigurenek alaba bat

Maiatzaren 12an Mari Angeles Goienolak, Xabier Mendigurenen emazteak, alaba polit bat ekarri zuen mundura. Jaioberriari Oihana izena ipini diote. Geure zorionak guraso bioi.

Hitzaldi interesgarria Lejoako ikastolan

Maiatzaren 11n, Lejoako ikastolan, mintzaldi interesgarri bat eman zien Xabier Kintanak hango haurren gurasoiei.

Aretoa* bete egin zen, ikastola horretako euskararen irakaskuntzaren koordinatzaile den Xabier Kintanaren berbaldia entzuteko. Lehen hitzak Koldo Azkue jaunak esan zituen, hitzaldiaren gaia aurkeztuz.* Kintanak, bere mintzaldiaren lehen partean, munduko hizkuntzen partiketa azaldu zuen, eta hauen estrukturatze eta harrema-

nak aztertu. Bigarreanean, euskarari lotu zitzaion. Hitz argiz eta azalpenak harbelean* idatziz, nola euskara, inguruneke zibilizazioen ekarriez,* geldi geldika aberastuz joan den jakin erazi zuen. Erromatarren denboran, esate* baterako, latinetik hainbat berba hartu zuen (**gauza, gela, bake, eliza, fede,** eta abar). Bisigoduek, euskaldunekin beti guduian ibili zirenez gero, oso gutti kutsatu zuten euskara. Arabeek, ostera, hitz gehiago utzi ziguten (**al-kate, azoka, alkondara, al baitari, albiste,** eta abar).

Entzuleak guztiz pozarren* geratu ziren, eta, horren frogatzat, txalo beroak jo zizkioten hizlariari, berbaldia amaitu zenean.

Orduñako euskal jaialdiaz berriz ere

Gorago aipatu dugunez, maiatzaren 5ean euskal jaialdi bikain bat ospatu zen Orduñako zezen plazan, dantzari, txistulari eta kantariekin.

Arratsaldeko 5etan hasi zen, Nerbjon eskualdeko* dantzari eta txistulari taldeak bertan zirelarik: Basauri, Arrigorriaga, Zaratamo, Zollo, Arrankudiaga, Audio,* Amurrio eta Orduñakoak, halebgi.*

Kantariak, oztoporik gabe, erraz bereganatu zuten entzuleria, txalo ugari bilduz. Mintzaldi zorrotzak entzun ziren, jendearen pozerako. Azkenean, jaialdia amaitzeko, Leon Bilbao eta Maurizia Aldaiturriaga alboka eta pandero jotzaileek dantzan jarri zuten gazteria. Nork uste, Burgosko mugan halako giro euskaltzalerik egon zitekeenik!

Errekaldeberrikoak euskal dantzaldirik gabe

Bilboko Errekaldeberri hauzunean, euskal dantza salo bat zegoen programaturik apirilaren 21erako.

«La Gaceta del Norte»n ikusi dugunez, Bizkaiko gobernariak debekatu egin du jaialdi hori.

Barakaldo euskalduntzen ari

Barakaldon, Bizkaiko bigarren hiri honetan (120.000 bizilagun ditu, gutiz* gehienak erdaldunak), meza bat ematen da euskaraz, larunbat* arratsaldeetan, 7etan, Karmengo Andre Mari elizan. Eliza hau geltokitik* hurbil dago, lurpean. Oso estimu handia du Barakaldoko euskaldunen artean; eta hauek begi onez ikusiko lukete, Bilboko eta Bizkaiko euskaldunek noizean behin hara joatea, beste ekintza batzuetarako bultzagarri izango baltzaieke hango elizkizun jatorra.

Bestalde, Erramu Igandean, «Anaconda» dantzatokia, kanta saio bat eskaini zuen Patxi Andionek. Bost kantutarik hiru euskaraz izan ziren. Aretoa* beterik zegoen, eta, euskaraz kantatzen hasi zenean, txistuak eta txaloak bateratu ziren. Azkenerako, Andion entzuleen jabe egin zen, arrakasta* haundia lortuz.

Lea-Artibai eskualdearen egoera

Oiz mendian hasi eta itsasoraino, Lea eta Artibai hibiak pasatzen diren eremuetan kokaturik* dago eskualde* hau. Bizkaiko eskualderik atzeratuena dugu, eta gerra ondotik aldaketarik gutien ukan* duena. Eta bi ibarretarik atzeratuena Leakoa dugu, zeren,* Artibaiko ibarrak aldaketa handirik egin ez badu ere, Ondarroak, Berriatuak eta Markinak ukan baitute beren industrializate berandua. Lea ibarra, ostera,* Lekeitioko turismoa salbu, lehengo lehengoan dago edo txarrago.

Horretaz oharturik, leatar zenbait gazte azken urteotan hainbat herri zereginetan sarturik ibili dira: aldizkari bat sortu dute, folklore taldeak eratu, udako neska-mu-

tikoen koloniak aurrera eraman, gazte eta zaharren gogobihotzak argitu eta iratzarri.

Azkenik, ibar honi gehienik komeni zaiona industrializatzeko jator bat dela konturatu dira. Hau dela eta, inkesta* eta estudio batzuk* egin dituzte, kooperatiba bat sortu guraz. Caja Laboral-ekin harremanetan ba dabilta, orain haiei ofizialki hasera* emanik.

Caja Laboral-i presentaturiko estudio baten arabera,* Lea ibarrean lan egiteko sasoinan dagoen jendea, honetara banatzen da:

- 55 % lehen sektorean (nekazaritza, arraintza).
- 22 % bigarren sektorean (industria, merkatalgoa).
- 23 % hirugarren sektorean (zerbitzuak).

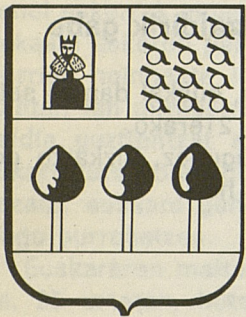
Ibar honetako arazorik larrienak hauk* dira:

1. Guraso askok ez dituzte beren seme-alabak kolegioetara eta esola profesioaletara igortzen,* gero, estudioak amaitu ondoan, eskualde eta ibar honetan lan leku aproposik aurkituko ez dutelako.

2. Behin 14 urte konplutuz, 40 % neskatila —eta herri batzuetan gehiago—, neskame lana hautatuz, etxetik ateratzen dira.

3. Ofiziodunak eta zerbait ikasiak ezin daitezke herrian egon, eta kanpora joaten dira, nahiz eta gero herri minetz bizi.

Baina, gaurko lerro hau eskualde honen aurpegi iluna agertzeko asmoz idatzi ez ditugunez gero, esan dezagun, hango gazteengan esperantza haundia dugula, eta nondik edo handik laguntzaren eskua eta indarra ez zaiela faltako.

gipuzkoa

«1974 Irun Hiri Idatz Sariketa»

«Caja de Ahorros Provincial de Guipúzcoa» delakoak, kulturaren aldeko lanari jarraituz eta idazleek horretarako egokiera izan dezaten saiatur, «1974 Irun Hiri Idatz Sariketa» antolatatu du.

Lanak uztailaren* 30erako bidali behar dira.

Aurtengo sariak honako hauk* izanen dira:

- poesia euskaraz, urrezko gaztelua eta 75.000 pezeta.
- ipuinak euskaraz, urrezko gaztelua eta 30.000 pezeta.
- irratsaio* lanak euskaraz, urrezko gaztelua eta 30.000 pezeta.
- poesia gaztelaniaz, urrezko gaztelua eta 75.000 pezeta.
- saiakera gaztelaniaz, urrezko gaztelua eta 100.000 pezeta.
- elaberria* gaztelaniaz, urrezko gaztelua eta 125.000 pezeta.

Ekaineko gertakizunak

• Egundainokoa* prestatzen ari omen dira Endañeta eta Mendizabal harrijasotzaileak ekainaren* 2rako. Baldin atzerapenik sortzen ez bada behintzat, Endañeta hogei arroako (250 kg) harriarekin arituko da, eta Mendizabal, aldiz, hemezortzikoarekin (225 kg).

Oraintsu arte inor gutik uste zezakeen, honelako norgehiagokarik egin zitekeen ere. Hala ere, dudarik ere ez, baldin harrijasotzaileok plazan iharduteko intentziorik badute, nor

bere etxean aski* iharduna dela oraingoz. Azpeitian ikusi beharko!

Bestalde, ba da susmoa, proba honen ondoren Endañetak harrijasotzeari utziko diola. Galtzeko burutapenik ez du, nonbait, Itziartarrak.

• Ekainaren 9an ospatzeko da Bergaran Umeen Euskal Jaia. Ez da aspaldion honelako jai berezirik Bergaran eraten. Arantzadi Ikastolako Guraso Elkarte, ordea, biziki ari da, jaialdi on bat egiteko asmoz.

• Ekainaren 14ean, Ramuntxo Kanblong «Ipar Euskal Herriko Ekonomiaz» mintzatuko da Eibarren. Honako hitzaldi hau «Club Deportivo» delakoak eraturia da, Donostiako Aurrezki Kutxaren laguntzapean.

• Programaren berri ez dugu jakin ahal izan oraino; baina hor nonbait susmoa da, ekainaren 22an, kanta jaialdiren bat eratzeko dela Elgetako pilotalekuan. Jakin bezain laster jakin eraziko dizugu, irakurle.

• Ekainaren 23an, Sorluzen* eraturia da bertako Umeen Euskal Jaia.

• Aurten ere eratzeko da Arraten, Peli Aldazabalen omenetan, azken urteotan eratu ohi den Haur Idazlehiaketa.

Honako idazlehiaketa hau, oraindik erabaki ez den ekaineko iganderaren batetan izanen da; eta bertan bilduko da segurik* Bizkai, Araba eta Gipuzkoako zenbait herritako ume mordoxka.

Idazlehiaketa honetan sarituen artean, horra hor Ataungo «Trikuarrieta» eta Eibarko berri emale den Odile Kruzeta.

Eliz otoitza gaurko Euskal Herrian

Gai honi buruz aste oso bat egingen da, datorren uztailaren* 8tik 13ra, Oinatiko Beneditar Seroren* Monastegian.

Gaiari sakonki helduko zaio Teologi aldetik, gure Herriaren izakera eta sineskera zahar eta berriaren aldetik, eta, batez ere, Liturgiaren aldetik. Ospakizun* erakusgarriak egunero izango dira. Horregatik, eliz otoitzak behar dituen giro, musika, egitura* eta abar ongi aztertuak izango dira.

Ba daduka gure kristau herriak honetan zer ikasirik.

Aste betean han izanen gara elkartasunik anaikorrean.

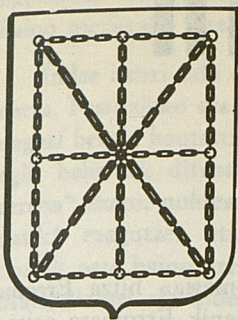
Aste hori bereziki fraide eta serorentzat eraturia izan arren, bai apezak eta bai zenbait gizaseme eta emakume sekular ere han izanen dira.

Eguneroko ihardunaldi eta ospakizunen egitarau edo programa garaiz denontzat zabalduko da.

Aste osoa euskaraz eta euskal giroan egingo dela esan beharrik ez dago.

Otoitz arazoak gaurko munduaren joran* eta kezka haundienekin zerikusi mardula dadukala ere ezin uka.

Ez dago hemen iheskeriarik.

nafarroa

Bost mila karlista Jurra mendian

Bost edo sei mila lagun bildu dira maiatzaren lehen igandean Jurra mendian. María de las Nieves de Borbón Parma aurretik zela, eguerdiko hamabietan eman zen meza mendi tontorrean. Hamabi eta erdietan, gurutzea zapi batekin estali ondoren, Carlos Hugoren ageri politiko bat irakurri zuen gazte batek. Alderdi karlistak ere beste bat zabaldu zuen, azken urteko politika gertakariak aztertuz. Javier de Borbón-en eskutitz bat ere irakurri zen. Tarteka-marteka, eupada politiko batzuk aldarrikatu* omen ziren bileran.* Arratsaldean, Lizarrako* Foruen Enparantzan* bildu zen 200 bat lagunetako talde bat kanta- eta oihuka, enparantzari jirabiraka. Ehun eta berrogeitamar bat polizia omen zeuden haiei begira begira. Askotxo, askotxo berrehunentzat, alajaina!*

Zankozako txistularien disko berria

Zankozako* hirian, Aragoeko muga ondoan, txistulari talde bikain bat dugu, Euskal Herriko hoberenatarikoa noski. Luis Mari Vital, Rikardo Elizalde, Jesus Mari Bermejo eta Mikel Larrañetak osatzen dute taldea.

Arestion* disko handi bat atera dute, beren trebetasun eta euskal zaletasuna ongi frogatuz.* Luis Mari Vital, taldearen zuzendaria, Euskal Herriko Txistularien Elkar-teak Zankozako merindadean duen ordezkartzako bu-rua da.

Idoia izeneko neskatilen bilera

Ekainaren* 30erako, Idoia izeneko neskatilen bilera* eratu asmoz ari dira Izaban.

Arbeloa apez jaunaren zuzendaritzapean bilera hori prestatzen ari direnek, Idoia izeneko neskatilak, ahalik eta gehienak, Erronkariko* janzkeraz horniturik joan litezen nahi izango lukete.

euskal herria

Euskaltzaindiaren batzarrea Errioxan

Ekainaren 23an, Kukulako* Donemilia herrian egingen du Euskaltzaindiak bere hilabeteroko biltzarrea.

Donemiliako biltzarre hau, «Glosas Emilianenses» delakoaren mila urteurrena dela eta eratzen da, ez baitira alferrik lehen euskal hitzak izkribu horretan agertzen.

Ikastolentzat oso interesgarria

Maiatzaren 6an, «Boletín Oficial del Estado» delakoan, 1974-1975.eko ikastarorako diru laguntza nola eskatu behar den jakin erazi du Hezkuntza* eta Zientzi Ministerioak.

Ikastaro horretarako, diru laguntza gehiago izanen da, eta, beraz, ikastetxe gehiagotara zabalduko.

«Santa Kruz apaiza», Orixek, GEROn

«Gero» liburu sortak bere 32. zenbakia bidali digu Ori-xeren lan honekin. Liburu hau jadanik* 36.eko gerra aurretik argitaraturik zegoen, baina oraingo belaunaldi* gazteak ezin zezakeen hura* erraxki topa liburudendetan. Berrargitaratze honetan, beraz, mesede bat datorkio euskal irakurlegoari.

Liburu erraxa, uste handiegirik gabea, probintziar kutsu nabariko,* irakurle gehienentzat ezin egokiagoa. Santa Kruz apezaren ibilaldiak irakurriz, euskal prosa modernoa finkatzera lagundu duen idazle on baten tankera* dastatzeko* aukera ona, halafede.

Bibliographiarako: Orixe: *Santa Kruz apaiza*, Ed. Mensajero, Bilbo, 1974.

Albistariak:

Eugenio AGIRRETXE
Xabier GEREÑO
Erramon GERRIKAGOITIA
Joseba INTXAUSTI
Xabier KINTANA
Gehexan LANTZIRI
Joan Mari MENDIZABAL

balitza, ba leiz	litzaietxe, litz akioe
daude, da goz	zaie, ja ke
dezagun, da igun	zaigu, ja ku
dezake, da ike	zaio, ja ko
dezan, da ian	zeuden, ego zan
dezaten, da ien	zezakeen, eike an
die, de utse	zien, eut sen
digu, de usku	ziguten, eusk uen
digute, de uskue	zioten, eut soen
dio, de utso	zitzaien, ja ken
diote, de utsoe	zitekeen, eite kean
dizkio, de utsoz	zitzaigun, ja kun
dizuğu, de utsugu	zitzaion, ja kon
genituzke, ge unkez	zizkioten, eut soezan

Carnicería BENJAMIN Harategia

Txahal eta bildots ezin hobeak

Oilaskoak eta untxiak

Txahal hanka eta tripaki bikainak

Camino de Trauco, 5

Telefonoa: 454044

BILBO-7